

Jerzy Sierociuk
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Filologii Polskiej
Poznań
jasier@amu.edu.pl

Materiały do osiągnięć leksykografii słowiańskiej

Zamysł gromadzenia – i udostępniania – danych obrazujących osiągnięcia współczesnej leksykografii gwarowej warunkowany jest zmianami, jakie dają się zaobserwować wśród szeroko pojmowanej popularyzacji językowego bogactwa lokalnych gwar. Najogólniej rzecz biorąc jest to pochodną wzrostu zainteresowań samych przedstawicieli środowisk wiejskich jak i poszerzenie możliwości publikacji rezultatów ich działań. Mamy zatem coraz więcej przeróżnego typu – i objętości – słowników regionalnych publikowanych w bardzo regionalnych wydawnictwach. Zbiory te zazwyczaj adresowane do wąskiego kręgu lokalnych odbiorców mają też ograniczoną dystrybucję, co powoduje, że najczęściej nie są zauważane przez szersze kręgi dialektologów. Ten wzrost zainteresowania kulturą – i językiem – lokalną przejawia się także aktywnością w Internecie, gdzie publikowane są różnej wartości osiągnięcia zespołów chcących „uratować dla potomnych” osobliwości (wedle ich oceny) mowy mieszkańców danej okolicy.

Do zespołu redakcyjnego „Gwar Dziś” coraz częściej docierają zapytania o informacje o aktualnie ukazujących się leksykonach gwarowych z poszczególnych regionów. Zestawy słownictwa przygotowane przez lokalne społeczności (a tak jest najczęściej) zawierają bowiem wiele rzadkich poświadczeń terenowej żywotności interesujących badaczy jednostek językowych.

Mając na uwadze rangę takich informacji – ułatwiających dotarcie do zbiorów znacznie niekiedy poszerzających podstawę materiałową badań – postanowiliśmy podjąć próbę zestawiania dokumentacji ukazującej osiągnięcia leksykografii słowiańskiej.

Liczmy, że udostępnienie informacji o takowych wydawnictwach będzie też w interesie Autorów tychże słowników.

Prosimy o przekazywanie pod adresem „Gwar Dziś” informacji – w języku oryginału – wedle poniższego schematu:

- A. JĘZYK
- B. TYTUŁ (pełny)

- C. AUTOR / AUTORZY
- D. MIEJSCE i ROK wydania
- E. Nr ISBN (ewentualnie adres dostępu przy wydaniu internetowym)
- F. LICZBA HASEŁ
- G. TYP i UKŁAD HASEŁ
- H. BUDOWA ARTYKUŁU HASŁOWEGO
- I. UWAGI

* * *

Przykładowy opis słownika:

- A. JĘZYK: polski;
- B. TYTUŁ: *Co wieś, to inna pieśń. Słownik gwary Bukówca Górnego w Wielkopolsce i regionu Spisza w Małopolsce*;
- C. AUTOR / AUTORZY: Zofia Dragan, Dominika Woźna, Jan Budz, Julian Kowalczyk, Elżbieta Łukuś, Józef Majerczak, Zofia Mikicka;
- D. MIEJSCE i ROK wydania: Kraków 2014;
- E. Nr ISBN: 978-83-937293-1-9;
- F. LICZBA HASEŁ: część bukowiecka – 1383 artykuły hasłowe, część spiska – 1839 artykułów hasłowych;
- G. TYP i UKŁAD HASEŁ: słownik tematyczny (działy: Kuchnia i jedzenie; Dom i zagroda; Praca na roli; Zwierzęta; Rośliny i zioła; Zajęcia pozarolnicze, rzemiosło; Człowiek i jego atrybuty; Miłość, zaloty, rodzina; Obrzędy, przykłady tradycji, muzyka, taniec; Strój ludowy i odzież; Kolory; Związki frazeologiczne, przysłowia powiedzonka) – w poszczególnych rozdziałach zachowano porządek alfabetyczny;
- H. BUDOWA ARTYKUŁU HASŁOWEGO: wyraz hasłowy, wariant wymowy podany w nawiasie, definicja, cytaty, kolejne znaczenie (jeśli jest więcej niż jedno); w części spiskiej po cytacie lub po wyrazie hasłowym podaje się skróty miejscowości w nawiasach; odsyłacze do haseł pokrewnych;
- I. UWAGI: słownik amatorski; dwuczęściowy; zawiera fotografie (w obrębie haseł) oraz płytę DVD z filmami przedstawiającymi scenki życia wiejskiego.

* * *

- A. JĘZYK: polski;
- B. TYTUŁ: *Słownik gwary górali żywieckich – objaśnienia, przykłady, słownik alfabetyczny i tematyczny*;
- C. AUTOR / AUTORZY: Józef Karol Nowak;
- D. MIEJSCE i ROK wydania: Żywiec–Grojec–Warszawa 2012;
- E. Nr ISBN: 978-83-934241-3-9;
- F. LICZBA HASEŁ: ponad 9000 haseł i wyrażen gwarowych;
- G. TYP i UKŁAD HASEŁ: alfabetyczny i tematyczny (słownik tematyczny nie obejmuje całości słownika alfabetycznego) – w obrębie tematów zachowano porządek alfabetyczny – (działy typu: Zwyczaje i powiedzenia z nimi związane; Przysłowia i porzekadła; Zabobony; Człowiek; Dzieci; Humorystyczne powiedzonka; Zwierzęta; Rośliny; Przestrzeń, toponimy, zjawiska przyrodnicze);

H. BUDOWA ARTYKUŁU HASŁOWEGO: wyraz hasłowy, skrót lub odsyłacz, lub hasło pokrewne w nawiasie, wariant wymowy podany w nawiasie, definicja, cytat, kolejne znaczenie (jeśli jest więcej niż jedno); skróty, odsyłacze do hasła pokrewnego w postaci graficznej (strzałka);

UWAGI: słownik amatorski; zawiera zdjęcia i ryciny czarno-białe; część tematyczna zawiera dłuższe partie opisowe (nie tylko słownik).

